

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Изази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичином стану, у Новоме Саду.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Наставак.)

Годишња скупштина друштва за српско народно позориште била је 9. (21.) новембра о. г., по што се пређашња редовна скупштина, која је сазвана била за 29. јун (9. јул) о. г., није могла држати с тога, што се по друштвеним правилима није био искупио довољан број чланова. Тако је друштвени начеоник др. Степа Павловић прочитао свој, за пређашњу скупштину зготовљени извештај. Но пре тога извештаја казао је од прилике: да је немилостиво дирнуло њега, а морало је дирнути и позоришну управу, па и сваког Србина, што се на редовној скупштини не беше искупио довољан број. То показује равнодушност и несаучешће према овом заводу, које тако радо називамо мезимчетом. Овде су нам бар у овом друштву слободне руке и одрешен рад, па је врло зао знак и никако не може охрабрити ни позоришну управу, ни народ на ревносној радњи, него га може још отуђити од ње. А будимо уверени, да без саучешћа нема ни воље, ни почетка, па ни живота. Људско је срце као биљка, која се најпре сневесели, скуњи, па најпосле и угине без зрака и росе. Што је зрак и роса биљци, то је саучешће срцу и раду људском. Саучешће им даје воље и одушевљаја, а без тога нема ни воље ни живота. Не чуди се томе, што се и пређе збивало, да се довољан број на скупштину не могаше искупити, али је тада дефицит свакога застрашивао и вољу му одузимао, али сада, хвала богу, не само да нема мањка, него још има и сувишка, ево већ од три године, па је за чудо, да се може такво несаучешће и сада показивати. Ово он не говори себе ради, јер њему је доста утехе у савести његовој, него говори за то, да то чује народ, па да се у напредак чува таквих кобних прилика, које тамане

вољу и смелост како у управе позоришне тако и у глумаца, па и у самога народа.

За тим начеоник прочита свој извештај, који је гласио овако:

„Славна скупштина, велештована господо! Навршујући ову годину позоришног рада, а трећу годину свога начеоништва, сретан сам, да могу изићи пред вас са радосним гласом и светлим образом. За то вам са пуним срцем износим овај извештај, јер вам могу показати не само да се управа овог друштва и глумачка дружина трудила око напретка друштвеног, него је и тај напредак и постигла, колико су им силе и прилике допустиле. То ће вам показати поједини извештаји и сами бројеви. Ја ћу сада да се потрудим, да вам у главном обележим радњу друштвену.

Управни одбор имао је од лањске главне скупштине до 27. јуна о. г. седам, економски одсек седам, а позоришни одсек пет састанака својих, у којима су свршавани редовни послови, а осим њих још ови знатнији.

Лањска скупштина одлучила је, да се непокретности из закладе пок. Стевана Бадрљице могу продати, ако се за њих добије свега 15.000 фор., т. ј. за осам ланаца земље 4.000 фор., а за кућу и магацин 11.000 фор. Тога ради наређено је ово: Друштвени повереник у Сенти, г. др. Стеван Малешевић, упућен је, да приватним путем огледа, не би ли се могло за поменуте реалитете добити, колико је скупштина одредила. На то је повереник јавио, да би се земља могла продати по одређену цену, али да се за кућу нико не јавља и да ће се тешко моћи продати за 11.000 фор. За тим је позван повереник, да се постара, да се судски процени кућа

и земља, па онда да предложи овамо процену заједно са продајним условима с обзиром на месне прилике. Тиме је хтела управа да добије поуздано и документално мерило за свој даљи посао у овој ствари. Повереник је ових дана послао поменути судску процену, о чему ће се засебним извештајем јавити скупштини.

Што се даље тиче исте закладе Бадрљичине, ваља ми споменути, да се ради изједначења земљишта закладне куће са суседном кућом према правилима регулисања улица морао откупити један комад земљишта од неколико квадратних хватата од сенћанске вароши. Тај откуп и оправка зида стала је око 50 фор.

Пошто је удовица блаженоупокојеног Бадрљиче још прошле године умрла, наређено је да се са завештаног имања збрише угњижено право доживотног живљања њеног.

Управни је одбор тражио у финансијске управе, да се опрости наследна пристојба од 818 ф. 13 н. на завештање Бадрљичино, али је финанс. управа одбила ту молбу са разлога, што фонд позоришни није намењен научним, јавним наставним и добротворним целима, али је одобрила, да се та пристојба у две рате исплати. Према томе је из прихода исте закладе исплаћено на рачун пристојбе 500 фор., а остатак од 318 ф. 13 н. исплатиће се на скоро.

Према одлуци лањске скупштине, да управни одбор набави слику родољубивог завештача Стевана Бадрљиче, замољен је начеоник друштвени, да се својим путем постара, како би се слика

покојникова могла зготовити па да се онда приреди свечано откривање те слике. Начеоник је дознао, да се једна слика покојнице налази код његовог синовца г. Ђоке Бадрљиче, кр. чиновника у Тителу, па је њега замолио, да му ту слику пошаље, како би се снимак узео с ње. Али до данас није добио од њега одговора, те тако, ако исти господин никако неби хтео дати слике, морала би се, ако је могуће, где с друге стране набавити.

Лањска скупштина овога сл. друштва одлучила је, да се од прихода позоришног отплати сувласнику позоришне дворане, г. Данилу Манојловићу, уложена четвртина од 5000 ф. а. вр. Та се одлука није могла извршити с тога, што се ове године морало платити преко 1000 фор. застареле камате на дугове друштвене, и што је исплаћено 500 фор. наследне пристојбе на завештај Бадрљичин. Ова сл. скупштина ваља сада на ново да нареди, како да се споменути дуг поуздано исплати г. Манојловићу, те искупи задана реч овога завода. О тој ствари подноси управни одбор предлог у прорачуну.

Порезно надзорништво збрисало је по налогу високог министарства (после дугог заузимања управнога одбора) 530 фор., што је још 1876. као порез на главнице друштвене погрешно разресан био. Тога ради је фискал друштвени упућен, да потражи натраг од варошке власти оне своте, што су на рачун тога опроштеног пореза већ плаћене.

(Наставиће се.)

Ж И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Женски рат, шаљива игра у 3 чина, написао Скриб и Легуве, превео Л. Телечки. Приказана 19. нов. о. г.)

Не стоји, истина, у позоришном листу, да се ова шаљива игра представља први пут. И није први пут, али је опет за већи део публике први пут, јер одавна се већ није „Женски рат“ појавио на поворници.

Ива шаљиве игре представљане у уторак („Језуита и његов питомац“), у четвртак опет имадосмо прилике гледати шаљиву игру. Изгледа нам, као да управа позоришна види у својој публици тугу какву, жалост какву кад једно за другим хоће, да нас развесели са бине. Можда и јест тако!

У колико је прва шаљива игра одговорила своме задатку не долази амо; нас се тиче, и рећи ћемо коју, у колико је то учинила друга.

Стоји наштампано, да је шаљива игра, и то за цело је због тога, што се свршује сретно и весело, а иначе кроз читаву игру провејава страх и бојазан због осуђенога Хенрика Флавињела. То се види у раду и делању свију особа, само је главом Хенрик весео, као да га се не тиче баш много, хоће ли дочекати још сутрашњи дан или не; но и његова веселост више је наивна, „неразбирајућа“. Комичан карактер је само Густав Грињон, и он је једина личност, која се успела из све снаге, да докаже да је „Женски рат“ шаљива игра.

По овоме судећи, мислиће читалац, да „Женски рат“ није могао гледаоце развеселити, да нису могли уживати у поворишту. Но баш напротив. Цело је дело тако у свези, да једна прилика, другу изазива; да се сцене лако мењају, те нашу пажњу на се обраћају. Примећујемо

само, да је први чин доста развучен, са својих дугих дијалога и монолога. Да још нису представљачи у овим сценама вешто представљали, доиста би многим морало дуго време бити. Права забава и уживање почиње тек крајем првога чина, а свршује се онда, кад се и „Женски рат“ сврши.

Обе женске у игри овој, грофицу Отрвалску (гђа Ружићка) и нећаку јој (гђица Л. Хаџићева) љубав гони, да се ревносно и са достојанством заузимају за осуђе-нога Хенрика, који се код њих скрио и као слуга преобу-као. Оне се старају, како ће га пребацити преко границе, а особито, кад је већ и Монришар (г. Лукић) дворац опсео и свакојако наумио, да га ухвати.

Како је рола женских ових узвишена и племенита, а уз то чиста љубав гони да сиротог осуђеника спасу, — тако су и обе представљачице вешто и достојанствено изводиле своју ролу. Оне с поуздањем раде, те им се труд и плаћајује. Гђа Ружићка је разумну, оштроумну карактерну и тврде воље грофицу представила на наше потпуно задовољство. Гђа Л. Хаџићева тако исто младу и донекле бојажљиву девојку, која љуби, на се баш због тога и заборавља, те скоро издаје свога милосника.

Овај је привор гђаца представила сасвим добро.

И јуначку* и одважну девојку, представила је гђа Л. Хаџићева добро; наравно, тетица је била за леђима, но то ништа не чини. Г. Ружић извео је плашљивца и кукавицу а овамо уображеног јунака врло вешто Улога г. Ружи-ћка била је тешка, ма да изгледа, да је проста и обична. Гледати његову радост, његово уживање, да ће каквим јуначким делом грофичину милост задобити — беше права радост и право уживање. А како је са страхом му и кукавичлук? И то је било уживање погледати. Ми смо се смејали кукавичлуку његову, али г. Ружићу није било до смеја, јер је морао погодити, како ће баш од страшна момента, да учини комично страшно.

Г. Лукић као Монришар задовољно је опет своје гледаоце. Његова радост, и весело, заједљиво смешење, што ће у кући грофичиној ухватити бунтовника, било је доиста вешто и глумачки. Тако исто и немно осећај, кад виде, да га је женска глава изиграла.

И г. Димитријевић је добро представљао. По досадањем представљању његову, мило нам, што је у дружини. Ми му за сада морамо похвалити и труд и вољу, јер ако није добре воље у глумца поред све вештине, никад ништа.

—т—

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Загребу) 7. новембра приказан је у Загребу: „Нови племић.“ „Nar. Nov.“ пишу о тој представи ово: „Главну улогу, Манојла Беравића, приказао је г. Милан на свеобће задовољство; констатујемо радосно, да се јучер г. Милан оканио сваке афектације, па му је управ с тога приказивање посве савршено и без најмањег приговора било. Његов Беравић као трговац неплемић, а за тим као нови племић био је управ посве савршена слика човека, кога је срећа омамилла. Исто тако нас је са свим задовољно г. Коларовић као клепар Пратљача и поштени стари грађанин; његово приказивање било је наравно без ика-

кова пренављања, те смо се њим управо наслађивали. За улоге те врсте господин је Коларовић управо добра стечевина за наше позориште. Г. Сајевићка као Ката, жена клепарева, ступа све то више на стазу г. Бајзове и то врлом срећом; она знаде увек погодити праву меру комике. Г. Миљковић (Младен) све то више напредује, те нас је и јучер прилично задовољно. Са г. Коларовићком јоште нисмо на чисто; она се, како се чини, не може још оканити београдскога изговора, па и њено кретање не може нам ући у вољу.

* (Народно позориште у Загребу.) „Nar. Nov.“ пишу: „У недељу 20. нов. приказан је пред доста добро посећеном кућом стара лакрдија: „Кућна капица доктора Фауста,“ која већ много година галерије и недељно офшинство изврсно забавља. О њој дакле било би прекасно говорити. Више су нас занимале ново раздељене улоге: баштина милих покојника Племенчића и Фрајденрајха. Племенчић је у лакрдији оставио добра наслеђеника: г. Сајевића. О том смо се синоћ опетовано уверили. Многостраноме таленту ове врле силе наше драме највише одговара ова струка; он има јакости и најовољнијем створу измамити смеха тоном, којим говори, кретањем руку и свима средствима, која му ситуација пружа. — Фрајденрајха је госп. Коларовић, до душе, мање верно наследио, али је могуће, да ћемо временом моћи мање опајати разлику, која се у први мах веома истиче. Госп. Коларовић има, како смо се синоћ уверили, добар дар реалистичнога карактерисања, дар, који се у свакога глумца на првом месту тражи, и ако се нађе, ценити мора. Опазили смо, у осталом, да се пречесто креће на позорници; његова улога, по себи претерана, захтевала је дакако много живахности, али би боље било, да се та живахност очитује размерно у свем телу, т. ј. у кретању руку и у истом погледу, а мање трчањем. Још је једна у њега погрешка: бачко наречје, кога ће се он ваљда лако и одучити. У целости учинио је госп. Коларовић угодан утисак.“

* (Највећа позоришна библиотека.) Француска влада хоће да купи знамениту библиотеку покојног барона Тајлора. То је веома необична и вредна збирка књига. У њој има 35,000 штампаних позоришних комада; ту се налази репертоар свих париских позоришта од године 1789, а тако исто и сви француски комади, који су приказивани у Француској и на страни. Ту је потпуна збирка револуционарних драма и свих оних позоришних комада, који су од почетка осамнаестог столећа штампани, али нису приказивани. Осим тога има 2100 свезака страних комада, нарочито енглеских и немачких. А што је најзнатије, има ту 600 комада у рукопису, и то већом страном и рукопису дотичних писаца. Ти су рукописи од познатих и чувених писаца позоришних. Кад је удовица скрибова хтела да изда потпуно збирку скрибових позоришних дела, морала се обратити Тајлору, да јој изда оригиналне рукописе оних дела свога мужа, која су приказана на позорници, али нису била штампана. Целу ту драгоцену збирку цуде наследници тајлорови француској влади на откуп за 20,000 франака.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

6. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 4.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 24. НОВЕМБРА 1881:

ПРВИ ПУТ:

ШУМСКА РУЖА.

ШАЉИВА ИГРА У 1 ЧИНУ, ОД МИЛЕРА, ПРЕВЕО С. Д. К.

ОСОБЕ:

Добрић, капетан у миру	Лукић.
Јелка, његова унука	М. Рајковићка.
Катица, његова кључарица	Ј. Поповићева.
Вучић, надшумар	Динић.
Мирко, син му	Барбарић.

ПРЕ ТОГА:

ТРАЖИ СЕ ВАСВИТАЧ.

ШАЉИВА ИГРА У 2 ДЕЛА, С НЕМАЧКОГ ПРЕВЕО М. Х. С.

ОСОБЕ:

Фридрих пл. Лајхт	Ружић.
Венијамин, тврдица	Добриновић.
Розенберг, трговац	Милосављевић.
Едуард, његов син	Барбарић
Тома Габлер	Банковић.
Јоза, слуга розенбергов	Димитријевић.
Валентина, кћи розенбергова	Л. Хаџићева.
Адела, друге жена розенбергова	С. Димитријевићка.

Збива се у великој вароши, у кући розенберговој.

У четвртак 26. новембра: „ДОН ЦЕЗАР ОД БАЗАНА“. Драма у 5 чинова, написао Диманоар, превео Н.

Улазнице могу се добити у писарници позоришној од 9—12 сахата пре подне и од 3—5 сахата после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.